

DE SCHAKEL

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders

---

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

BESCHERMHEER ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Kwartaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders
Juli 2003 - 24e Jaargang, nr. 98

BESTUUR:

Voorzitter
R.W. Hemmes Thorbeckelaan 74 2564 BS Den Haag Telefoon en fax
070 - 368 35 66

Secretaris
H.J.M. Brinkman Jacob Mulderweg 26 2597 BS Den Haag Telefoon en fax
070 - 354 31 73
E-mail: hjm.brinkman@wanadoo.nl

Penningmeester
Ch.H. Bartelings Thomas Jeffersonlaan 58 2285 BB Rijswijk Telefoon en fax
070 - 394 14 67
E-mail: ch.h.bartelings@planet.nl

LEDEN:

R.A. Grisnigt Canadalaan 25 4631 NT Hoogerheide 0164 - 61 34 15
R.M. ten Broek Burg. de Villeneuve-
singel 30 3055 AP Rotterdam 010 - 422 39 14
Fred M. Beukers Louise de Colignylaan 448 3062 HN Rotterdam 010 - 452 79 29
Telefoon en fax
J.A. Bakker, Evenementencommissie Zeekant 92g 2586 JB Den Haag 070 - 354 02 45
J. de Mos, Evenementencommissie Marjorystraat 25 3151 SK Hock v. Holland 0174 - 38 21 83

REDACTIE DE SCHAKEL: Telefoon en fax
H.J.M. Brinkman Jacob Mulderweg 26 2597 BS Den Haag 070 - 354 31 73

Redactiecommissie

H.J.M. Brinkman, Ch.H. Bartelings

Stichting Genootschap Engelandvaarders:

Postbank: 35 95 00
Bank : 54.55.46.826
ABN-AMRO bank - Rijswijk

Het volgende nummer verschijnt in oktober 2003.
Gaarne hiervoor bestemde copy inzenden vóór 1 september 2003.

ISSN 1382-8207

Tot ons verdriet kreeg het bestuur op 25 mei het bericht dat onze secretaris mevrouw Mees Borel Rinkes die zondagochtend was overleden. Bij de plechtigheid voorafgaande aan de crematie waren veel Engelandvaarders aanwezig. Vele anderen waren teleurgesteld dat zij de annonce in de krant hadden gemist, waardoor zij bij die plechtigheid niet aanwezig konden zijn. Mees wist door haar huwelijk met Hilbo alles van Engelandvaarders, in het bijzonder van de reis van Hilbo met Sietse Wiersma naar Spanje. Toen Hilbo secretaris werd van het Genootschap hielp zij hem als was zij zijn secretaresse. De KLM-tijd verloochende zich niet. Toen Hilbo overleed werd Mees de naaste medewerker van Henk Wensink, die Hilbo opvolgde als secretaris. Henk stelde na enkele jaren, gedwongen door lichamelijk ongemak, zijn functie ter beschikking. Het was voor het bestuur duidelijk dat Mees hem als secretaris moest opvolgen. Mees was jaren achtereen de hulp van de secretaris geweest, Mees was helemaal ingewerkt. Maar Mees had bedenkingen. Zij was geen Engelandvaarder en zij vond dat wij onder de Engelandvaarders een nieuwe secretaris moesten zoeken, die zij dan graag wilde assisteren. Gelukkig heeft het bestuur haar over kunnen halen om de functie van secretaris toch te aanvaarden. Zij heeft die functie op bijzondere wijze vervuld. Niets was haar te veel, steeds was zij bezig, met iedereen hield zij contact. Voor velen stond zij klaar om hen met raad en daad bij te staan. Voor mij was zij er altijd als er problemen moesten worden opgelost. Ik vond altijd een luisterend oor, waarna ik op haar eerlijke mening kon rekenen. Altijd maakte zij voor mij een briefje met punten, die ik vooral niet moest vergeten. Mees was geen Engelandvaarder maar wat Mees voor ons Genootschap heeft betekend was veel meer dan menig Engelandvaarder er ooit voor heeft gedaan. Vorig jaar begon Mees ernstig te sukkelen met haar gezondheid. Zij had altijd al last van haar longen en was steeds kortademig, maar dat werd nu zo acuut dat zij voortdurend zuurstof kreeg toegediend, wat haar bewegingsvrijheid ernstig belemmerde. Zij moest steeds meer rust nemen bij haar activiteiten en dat vond zij maar niks. Zij vond het vreselijk dat zij niet meer naar de maandelijkse borrel in Den Haag kon. Toen zij de bestuursvergaderingen niet meer kon bijwonen heeft Henk Brinkman de secretaariatswerkzaamheden voor haar waargenomen en dat vond zij

eigenlijk ook maar niks, want zij had het zo graag zelf volgehouden, maar zij begreep de noodzaak ervan. Haar gezondheid ging zo achteruit dat zij in het Leyenburg ziekenhuis moest worden opgenomen. Toen na enkele weken duidelijk werd dat een langer verblijf in het ziekenhuis geen enkele verbetering op zou kunnen leveren is Mees, door de fantastische zorg van haar zoon Inne, naar huis terug kunnen komen. Inne zorgde voor dag en nacht inwonende hulp. Dat zij terug in haar eigen huisje kon zijn heeft haar erg goed gedaan. Zij ging zich steeds meer ergeren aan haar immobiliteit, ondanks de geweldig goede zorgen van het haar verplegend personeel. Op 25 mei kwam voor haar de verlossing. Wij hebben bijzondere herinneringen aan Mees. Wij zijn er trots op haar te hebben gekend. Wij treuren om haar heen gaan. Wij zijn dankbaar voor alles wat zij voor ons en ons Genootschap heeft gedaan. Wij hopen dat zij de rust heeft gevonden die zij zozeer heeft verdiend. Tot haar spijt kon Mees ook niet aanwezig zijn bij de opening van het Soldaat van Oranje Strand. Dat was een heel bijzondere happening. Een verslag van die opening leest u elders in deze Schakel. Daarbij is afgedrukt de rede die ik toen op de boulevard heb gehouden. Wij zijn nog steeds dankbaar dat Eric Hazelhoff Roelfzema zijn oorlogsbelevissen in boekvorm heeft uitgegeven. De gemeente Den Haag heeft dat boek en de film aan de middelbare scholen cadeau gedaan, dus de jeugd kan er nog veel van leren. Eric maakte van zijn aanwezigheid in Den Haag gebruik om op 4 mei met Karin de herdenking van de slachtoffers van het Englandspiel bij te wonen. Ik mocht daarbij een kort woord spreken. Ook dat verhaal vindt u elders in deze Schakel. Onze evenementencommissie heeft alle voorbereidingen getroffen om onze reünie op de Vliegbasis Gilze Rijen op 24 september te doen slagen.

Wij hopen u allen daar te ontmoeten.

Ik kijk naar u uit.

Rudi Hemmes

Het jaar 2003 is alweer voor de helft om en tot nu toe is van ongeveer de helft van de Engelandvaarders en belangstellenden in ons bestand de jaarlijkse bijdrage ontvangen. Diegenen die het wellicht zijn vergeten om de bijdrage van minstens € 25,- over te maken of in contanten toe te zenden, worden dan ook vriendelijk verzocht alsnog dit spoedig te doen. De bankrekeningen van het Genootschap zijn: Postbank 359500 en ABN-AMRO 545546826, beiden ten name van de Penningmeester Genootschap Engelandvaarders te Rijswijk

Zij die niet zeker weten of de overmaking of toezending reeds is geschied kunnen dit bij de penningmeester verifiëren per post, telefoon, fax of E-mail, zie hiervoor de informatie op de eerste pagina van de Schakel.

Hartelijk dank voor de medewerking. Per slot van rekening gaat volgens een oud Nederlands gezegde alleen de zon voor niets op.

Uw penningmeester.

ONZE REÛNIE 24 SEPTEMBER 2003

Op die dag zijn wij tot ons groot genoegen wederom de gasten van de Koninklijke Luchtmacht i.c. de Tactische Helikopter Groep / Klu te Gilze-Rijen.

Wij hopen op een grote opkomst aangezien alle reünisten een dagje ouder worden en het bijwonen van de reünie met de jaren moeilijker wordt, ieder jaar telt, dus zorg dat je erbij bent.

Het programma (wijzigingen voorbehouden):

Vanaf 10.30 uur Aankomst en registratie van de reünisten met koffie thee en vers appelgebak en 15 suikervrije gebakjes in de Officiersmess van de Vliegbasis

- Ca. 11.00 uur Bar geopend voor aperitief (eigen rekening)
- Ca. 11.30 uur Welkomstwoord
- Ca. 12.00 uur Eventueel ontvangst Z.K.H. Prins Bernhard in de Officiersmess
- Ca. 12.45 uur Opstellen voor groepsfoto op terras O.O. mess
- Ca. 13.15 uur Rijstmaaltijd
- Ca. 15.00 uur Koffie met cognac en likeur
- Ca. 16.00 uur Einde officiële gedeelte

Na afloop bestaat de mogelijkheid voor 'one for the road' in de Officiersmess tot 17.00 uur.

Openbaar vervoer

Reünisten die per trein komen, moeten tussen 10.00 en 11.00 uur in Gilze-Rijen uit de trein stappen. Gedurende dat uur zal er tweemaal een bus van het station naar de vliegbasis rijden. Na afloop van de reünie zal deze bus de reünisten tussen 16.00 en 17.00 uur terug naar het station brengen.

Eigen Vervoer

Komende vanuit de richting Rotterdam, de A16 blijven volgen en ten zuiden van Breda (knooppunt Gelder) de A58 richting Tilburg/Eindhoven) nemen. Vervolgens de afslag 12 (Gilze) nemen en dan linksaf onder de weg de N260. Na plm. 2 km bij stoplicht linksaf richting Rijen (N282). Bij het 2e stoplicht op die weg ligt de ingang van de vliegbasis aan de linkerkant.

Komende vanuit de richting 's-Hertogenbosch via de A65. Bij knooppunt de Baars komt u op de A58, richting Breda. Bij afslag Rijen rechtsaf. Vandaar verder als boven.

Komende vanaf de richting Utrecht, de A27 volgen tot de afslag Rijen, dan links onder viaduct door de N282 volgen tot rechts ingang vliegbasis.

Voor de ingang van de vliegbasis volgt u de borden "Reünie Engelandvaarders". U wordt geleid naar de parkeerplaats voor het complex "Molenheide" waarin ook de Officiers- en de

INSCHRIFFFORMULIER REÛNIE 24 SEPTEMBER 2003

Onderofficiersmess gehuisvest is. De eerste rij van de parkeerplaats is gereserveerd voor de minder validen.

NB. zie ook bijgaande routekaart!

De kosten voor deelname bedragen dit jaar € 16,- per persoon. De penningmeester verzoekt het door u verschuldigde bedrag tijdig over te maken met de bijgevoegde acceptgiro of met een overschrijvingskaart van eigen bankrekening in Nederland zodat de penningmeester het uiterlijk 6 september in zijn bezit heeft.

Een andere mogelijkheid om het deelnamebedrag te betalen is toezending in contanten in een envelop, eventueel de tegenwaarde in buitenlandse valuta. Bij toezending van een cheque uit het buitenland dient het bedrag te worden verhoogd met bankkosten ad € 15,-. Overboekingen in Euro's via banken en binnen EU-landen zijn vanaf 1 juli j.l. kosteloos indien zij voldoen aan de toepasselijke bankcriteria. Daar wij uiterlijk 8 september het aantal deelnemers moeten doorgeven aan de vliegbasis Gilze-Rijen i.v.m. catering, wordt men dringend verzocht het onderstaande formulier volledig ingevuld, tijdig te zenden aan:

Ch. H. Bartelings, Penningmeester
Genootschap Engelandvaarders
Thomas Jeffersonlaan 58
2285 BB Rijswijk
Nederland

Het formulier kan ook per fax worden verzonden naar:
070-394 14 67

Of per E-mail naar:
ch.h.bartelings@planet.nl

De evenementencommissie

Daar wij uiterlijk 6 september het aantal deelnemers door moeten geven aan de basis i.v.m. de catering wordt men dringend verzocht het onderstaande formulier volledig ingevuld, **vóór 6 september** te zenden aan het secretariaat:

Ch. H. Bartelings, Penningmeester
Thomas Jeffersonlaan 58
2285 BB Rijswijk

Dit formulier kan ook als fax worden verzonden naar (070) 3941467

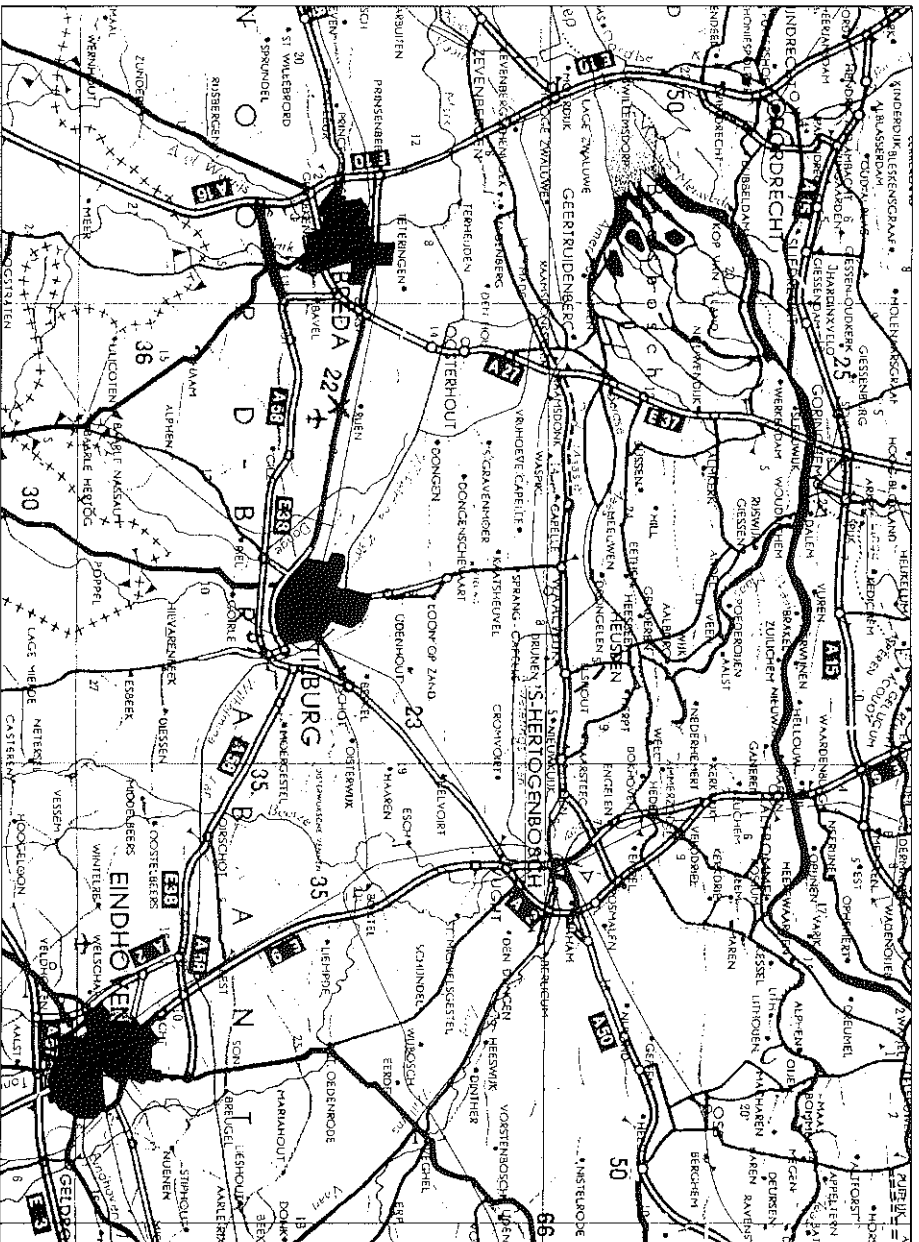
Ondergetekende :

1. Naam : .....
- Adres : .....
- Postcode: .....
- Plaats : .....
- Telefoon: .....

komt naar de reünie op 24 september 2003 te Gilze-Rijen.

2. komt alleen / met begeleider*
3. komt met eigen vervoer / met openbaar vervoer*
4. maakt geen / wel gebruik van de militaire bus*
5. heeft op (datum) ..... een bedrag groot € .....
(€ 16,- p.p.) overgemaakt op Postbank 35 95 00 / ABN/AMRO
RIJSWIJK 54. 55. 46. 826.*
6. datum: ..... handtekening: .....

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

Soldaat van Oranje Strand. Zo heet sinds 24 april 2003 het stuk strand voor het Kurhaus op Scheveningen, waar drie verzetsstrijders in de Tweede Wereldoorlog riskante landingen uitvoerden. De onthulling was een grote reünie van Oud-Verzetsmensen, Ridders Militaire Willemsorde en natuurlijk, Engelandvaarders. Allen uitgenodigd door de gemeente Den Haag in samenwerking met ons Genootschap en onze voorzitter Rudi Hemmes.

De plechtigheid werd geopend door Burgemeester Deetman van Den Haag, waarna de vele aanwezigen zich naar het terras begaven om de onthulling bij te wonen. Rudi Hemmes hield daarna een toespraak zoals elders vermeld in deze Schakel.

Nederlands bekende oorlogsheld Erik Hazelhoff Roelfzema, was een aantal dagen naar Nederland gekomen voor deze onthulling. Hij noemde het een geweldig eerbetoon aan de 1800 mensen die zich tijdens de Duitse bezetting hebben opgeofferd voor de vrijheid van ons land.

Er was wel wat kritiek geweest door Engelandvaarders die vonden dat eigenlijk alle 1800 Engelandvaarders op de plaquette vermeld hadden moeten zijn. Tijdens een bijeenkomst later in Hotel des Indes in Den Haag maakte Erik Hazelhoff Roelfzema duidelijk dat hij deze plaquette beschouwde als een eerbewijs aan alle Engelandvaarders. Ik heb nu toevallig dat boek geschreven en de term Soldaat van Oranje verzonnen. Daardoor blijft mijn naam er aan kleven. Toen Peter Tazelaar, die samen met hem en Chris Krediet vanuit Engeland die landingen op het Scheveningse strand uitvoerde werd gevraagd of het hem irriteerde dat bij de naam Soldaat van Oranje eerst aan mij werd gedacht, zei hij altijd: "Nee, want dan zou ik een boek moeten schrijven en daar ben ik te lui voor."

Een kleindochter van Peter Tazelaar nam tijdens de onthullingsplechtigheid een onderwijspakket over Engelandvaarders in ontvangst uit handen van Willem Post, de historicus uit Den Haag die een van de initiators was voor het Soldaat van Oranje Strand.

Henk Brinkman

Tekst van de toespraak van de voorzitter Rudi Hemmes voorafgaande aan de onthulling van de plaquette op het strand te Scheveningen

Mijnheer de Burgemeester, Dames en Heren,

Heel wat mensen hebben hun ervaringen uit de Tweede Wereldoorlog in boekvorm gepubliceerd. Erik Hazelhoff Roelfzema heeft als een van de eersten zijn oorlogsmemoires in goed leesbaar Nederlands, spannend en met veel humor geschreven in zijn boek "Soldaat van Oranje". Terecht werd zijn boek ook verfilmd. Helaas werden bij het schrijven van het scenario van die film enkele personen uit het boek weggelaten, dan wel werden hun belevenissen samengevoegd met die van anderen, zodat de kenners de juiste figuren uit het boek niet meer konden terugvinden. Zoals dat het geval was met Peter Tazelaar en Chris Krediet. De film werd een geweldig succes. Doordat de film zich geheel op de belevenissen van Erik richtte, werd later alleen Erik vereenzelvigd met de Soldaat van Oranje. Natuurlijk waren er mensen, die dat niet terecht vonden. Bij de landingen op dit strand, om onder de code naam Contact Holland, contact te maken met het verzet in Holland, waren Erik, Peter en Chris betrokken en niet alleen Erik. Toen aan Peter Tazelaar werd gevraagd of die zich niet tekort voelde gedaan, zei die toen: "dan had ik ook maar een boek moeten schrijven en daar ben ik te lui voor" en daarmee was voor Peter de zaak afgedaan. Boek en film zullen terecht nog heel lang door jonge mensen worden verslonden. Steeds weer zal dan duidelijk worden hoe tijdens de bezetting jonge mensen die ergens in geloofden zich daar volledig voor gaven. Contact Holland was een zaak waarvoor Peter, Erik en Chris zich helemaal, dus met gevaar voor eigen leven, hebben ingezet. Het is bijna niet te geloven hoeveel tegenwerking zij kregen in Londen van Nederlanders, die belast waren met het regelen van de geheime dienst, terwijl zij niets van bezetting, van verzet of van geheime dienst begrepen. Het is te danken aan het feit dat deze jonge mensen zich niets aantrokken van orders van meerderen in de Centrale Inlichtingen Dienst dat er door hen toch contact tussen het verzet en Londen tot stand werd gebracht. Prins Bernhard schrijft in zijn voorwoord van Eriks boek: "Soldaat van Oranje lijkt op het eerste gezicht een vreemde titel voor de oorlogsmemoires van Erik Hazelhoff Roelfzema. Hij was namelijk naar gangbare begrippen een onmogelijke soldaat en bovendien slechts onder voorbehoud 'van Oranje'. De militaire mentaliteit lag hem niet en van gehoorzaamheid en discipline moest hij niets hebben, zodat het eigenlijk allerminst te verbazen was dat hij tenslotte ter verwijzing naar de krijgsraad

werd voorgedragen.” De Prins gaat verder: Wat Oranje betreft nam hij kennelijk een slag om de arm, want in zijn boek schrijft hij: ‘Wij beoordeelden iedereen uitsluitend naar zijn prestaties in de strijd tegen de overweldiger, en wie daarin te kort schoot - al was het de Koningin zelf geweest - hield voor ons op te bestaan’. Ik citeer nog steeds de Prins: Ondanks - of misschien dankzij - zijn gebrek aan ontzag voor rang en positie, was hij ten tijde van de bevrijding kapitein-vlieger, ridder in de Militaire Willemsorde en adjudant van Koningin Wilhelmina, na de Tweede Wereldoorlog van meer kanten te hebben beleefd dan enig ander Nederlander: Duitse inval, studentenverzet, “Oranjehotel”, ontsnapping uit bezet gebied, de strijd in en vanuit Londen, geheime dienst, nachtelijke landingen in Scheveningen, RAF-piloot, luchtaanvallen op Berlijn en terugkeer in Nederland met de Koningin en Prinses Juliana. De Prins gaat verder in zijn voorwoord: Bij het lezen van dit boek, waarin al deze wederwaardigheden met spanning en humor worden weergegeven, komt spoedig de volle strekking van de titel naar voren: in de jaren 1940-1945 omvatte “soldaat” iedereen - burger of militair, man en vrouw, bezet, gevangen of in vrijheid - die de vijand het hoofd bood; “Oranje” betekende “Vaderland” en “Vrijheid” voor een ieder - oranje, roze of rood - die met zijn oor tegen zijn radiootje nieuwe moed putte uit de stem van de Koningin in Londen. Zo spreekt de titel “Soldaat van Oranje” voor iedereen die in de oorlog Nederland naar beste weten heeft gediend. In veel van wat Erik Hazelhoff Roelfzema beschrijft ben ik zelf betrokken geweest. (Ik citeer nog steeds de Prins). Hij geeft ons een persoonlijk, menselijk verhaal, maar ook een document dat veel onthult wat tot nu toe onbekend bleef. Menig lezer, vooral onder de jongeren, zal zich verbijsterd afvragen: “Zou het nu werkelijk zo geweest zijn?” Door omstandigheden kan ik hier het antwoord op geven: “Ik ben erbij geweest, en zo was het.” Tot zover het voorwoord van Prins Bernhard. Door de woorden van onze Prins worden in Eriks boek alle verzetstrijders geëerd. Omdat Peter, Erik en Chris Engelandvaarders waren, wordt bij dit strand, behalve de activiteit van Contact Holland, gememoreerd dat er tijdens de bezetting vele mannen en vrouwen langs verschillende wegen naar Engeland gingen om daar de strijd tegen de bezetters voort te zetten. Er gingen er door de lucht in gestolen vliegtuigen, aangemonsterd op een schip dat naar een neutraal land ging of rechtstreeks over zee in krikkemikkige bootjes. Velen gingen ook over land naar Spanje, al of niet via Zwitserland, om vandaar de overtocht

naar Engeland te maken. Lang niet allen hebben Engeland gehaald. Velen zijn op zee verdronken of onderweg gepakt door de Duitsers en gefusilleerd of in een concentratiekamp gestopt, wat slechts enkelen overleefden. Allen zijn wij tegen oorlog. Maar als buitenstaanders onze verworven vrijheden beperken door middel van oorlogsgeweld moet iedereen zijn standpunt bepalen. Als Vrede, Vrijheid en Democratie in het geding zijn moet men zich verzetten tegen onderdrukkers en daar moet men alles voor over hebben. Chris, Peter, Erik en de andere Engelandvaarders, die hier met deze plaquette worden geëerd, zijn daar een voorbeeld van. Door dit gedeelte van het strand “Soldaat van Oranje Strand” te noemen wordt eer betoond aan al die mannen en vrouwen die de bezetters hebben getrotseerd. Erik heeft door het beschrijven van de activiteiten van zijn medestrijders van Contact Holland in zijn boek “Soldaat van Oranje” ook Peter Tazelaar en Chris Krediet de eer gegeven, die hij vond dat zij verdienden. Door deze plaquette zullen ook deze Soldaten van Oranje tot in lengte van jaren worden geëerd. Wij zijn de initiatiefnemers, mevrouw Bontje en de heer Post, dankbaar dat zij hebben aangedrongen op een tastbaar eerbewijs als dit. Wij zijn de Gemeente Den Haag dankbaar voor het realiseren van deze plaquette. Wij hopen dat het voor vele jongeren nog heel lang aanleiding mag zijn de film “Soldaat van Oranje” te zien en het boek van Erik te lezen.

Tekst van de toespraak door voorzitter Rudi Hemmes tijdens de dodenherdenking bij het Englandspiel monument op 4 mei j.l.

Ladies and gentlemen,

Welcome to this commemoration. A special welcome to Mr and Mrs Ron Morris. Mr Morris was a pilot in the RAF. As a member of the Special Duty Forces he flew several of the Dutch secret agents to their destination in Holland to be dropped in occupied territory. Two of them are present here: Harry Weelinck en Ger van der Weerd. We are proud to have you with us.

Dames en heren,

Wij zijn hier bijeen om op waardige wijze de slachtoffers van het England Spiel te herdenken. Ieder jaar maakt de Stichting Nationale Herdenking 1940-Gravenhage ons dat mogelijk en daarvoor zijn wij de heer van der Heyden en al zijn medewerkers zeer erkentelijk.

Wij herdenken met grote eerbied de jonge mensen die hun leven in de waagschaal stelden omdat zij meenden dat het hun plicht was hun vaderland te dienen. Zij waren bereid het hoogste offer te brengen. Zij werden een weerloze prooi van het England Spiel, een vies spel tussen geheime diensten en zij werden op gruwelijke wijze ter dood gebracht.

Wij denken ook aan hen, die wisten te ontsnappen aan het Spiel of die het wisten te overleven. De meesten van hen werden na hun terugkeer vol onbegrip gewantrouwd en hen wachtte een vernederende behandeling. Het waren jonge mensen, die in korte tijd oud waren geworden. Jonge mensen die nog jaren lang werden herinnerd aan de dood van hun makers. Jonge mensen die niet allemaal de pijn van hun jonge jaren hebben kunnen verwerken.

Wij weten nog steeds niet met zekerheid te zeggen of zij slachtoffer waren van verraad, van een dubbelspel of van gewoon stommeitien. Maar wij herdenken met eerbied allen die het slachtoffer werden van dit heilloze Spiel en wij zullen dat blijven doen, zolang dat in ons vermogen ligt.

Hoe ouder wij worden, hoe meer wij ons realiseren dat er een tijd komt dat jongeren dat zullen moeten overnemen. Als die zich realiseren dat de vrij-

---

heid waarin zij leven is te danken aan de inzet van hen die zich tegen de bezetters hebben gekeerd, dan zullen zij de geschiedenis van toen in gedachten houden.

Er zijn mensen die twijfelen aan de jeugd van nu. De jeugd van nu heeft andere kansen en andere mogelijkheden dan wij hadden en daar maken de jongelui ruim gebruik van, maar de jeugd van nu is in wezen niet slechter dan de jeugd van toen. Ik ben ervan overtuigd dat jonge mensen van nu zich op dezelfde wijze zullen inzetten als dat nodig is. Ik twijfel er ook niet aan of de jeugd zal met eerbied de slachtoffers, waar zij nu haar vrijheid aan hebben te danken, blijven herdenken.

Laten wij nog zoveel mogelijk de jeugd van nu het voorbeeld van de jonge mensen van toen voorhouden. Laten wij nog zoveel mogelijk vertellen van de bezetting en van de onvrijheid en de onmenselijkheden van toen. En laten wij vertellen hoe jonge mensen zich toen hebben verzet. Laten wij met eerbied spreken over hen die het offer van hun leven gaven. Laten wij, zolang ons dat mogelijk is, samen met de jeugd van nu, hen gedenken die slachtoffer werden van hun idealen. Zij rusten nu in vrede en zij zullen altijd in onze gedachten blijven.

GEBOORTEDAG VAN WIJLEN KONINGIN WILHELMINA _____

Daar de Nieuwe Kerk op 31 augustus 2003 gesloten is, zal er nu op maandag 1 september om 14.00 een bloemstuk geplaatst worden in de Nieuwe Kerk in Delft, ter herinnering aan de geboortedag van wijlen Hare Majesteit Koningin Wilhelmina.

Verzamelen 13.30 – 14.00 uur in het ons bekende pannenkoekhuis vlakbij de kerk.

Einde plechtigheid 14.45 uur waarna een kopje koffie.

Voor hen die met eigen vervoer komen, zijn er parkeerplaatsen op het

---

plein voor de kerk. Deelnemers worden verzocht de grootmodel onderscheidingen mee te nemen. Zij die aan de plechtigheid willen deelnemen kunnen zich bij mij opgeven. Daar 1 september samenvalt met de bijeenkomst in de Prinses Juliana Kazerne worden de deelnemers die niet over eigen vervoer beschikken naar Den Haag verzocht zich tijdig bij mij op te geven zodat hiervoor misschien een oplossing kan worden gevonden.

Jacob de Mos
Marjorystraat 25
3151 JK Hoek van Holland
Tel. : 0174 - 382183

NATIONAAL COMITÉ HERDENKING CAPITULATIES 1945 WAGENINGEN

Wageningen, 26 mei 2003

Geachte dames en heren,

Na afloop van het defilé heeft Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard mij een groot compliment gemaakt betreffende het verloop van de herdenkingsdienst en het defilé. Hij was bijzonder enthousiast over de wijze waarop alle veteranen, ondersteund door goede marsmuziek, zich aan hem, de Wageningse bevolking en, via de televisie, aan de Nederlandse samenleving hebben gepresenteerd. De Prins sprak de hoop uit ook in 2004 weer aanwezig te kunnen zijn.

Opnieuw was deze dag voor de veteranen een dag waarop zij getuigenis konden geven van hun trouw en afhankelijkheid aan de parlementaire democratie en de constitutionele monarchie onder het Huis van Oranje. Maar bovenal was het een dag waarop de verbondenheid tussen veteranen, krijgsmacht en samenleving kon worden gedemon-

---

streerd. Ook het organisatiecomité was oprecht verheugd dat na een inspannende voorbereiding door de loyale medewerking van u allen niet alleen plezierige, maar ook perfecte uitvoering kon worden gegeven.

Veel dank is het comité verschuldigd aan de vele vrijwilligers die in de voorafgaande maanden veel werk hebben verzet om deze dag te doen slagen. De uitvoering van het defilé was onmogelijk geweest zonder de muzikale medewerking van de muziekkorpsen, reünie-orkesten en bands. Niet vergeten mogen worden de logistieke ondersteuning van het Nationaal Commando in het tentencomplex en de activiteiten van de diverse historische verenigingen in en om het Atrium. Uiteraard verdienen ook de gemeente Wageningen, de Politie Gelderland-Midden en de GHOR Gelderland-Midden alle waardering voor hun inzet. Maar bovenal gaat grote waardering uit naar het College van Bestuur van de Wageningse Universiteit die om niet en met grote steun gebouwen en omliggende terreinen ter beschikking heeft gesteld. De uitstekende uitvoering van de herdenking en het defilé in 2003 is voor het Werkcomité Middagprogramma een grote stimulans om dit najaar een aanvang te maken met de voorbereidingen voor 5 mei 2004. Ik hoop u allen dan weer in Wageningen te mogen ontmoeten.

Met respect en vriendelijke groeten,

J.C. Kusters
Generaal-majoor der Jagers b.d.

IN MEMORIAM

Max Weisglas

1921 - 2003

Officier in de Orde van Oranje-Nassau
Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw
Kruis van Verdienste

Al vroeg in de oorlog zag Max de bui hangen. Samen met drie anderen verliet hij Nederland in januari 1942. In de Jura waren Duitse soldaten bezig met te leren skiën. Onze brutale Engelandvaarders keken hen de kunst af en gleden wat onzeker Zwitserland binnen. Achteraf gezien was het levensgevaarlijk maar het werkte.

Onze Militair Attaché, de Generaal van Tricht, gaf de reeds vergevorderde student Economie de gelegenheid om af te studeren in Genève. Hij behaalde zijn bul maar ontmoette ook zijn vrouw Miek, die bijna 60 jaar zijn steun en toeverlaat bleef. Zij trouwden in 1943 in Genève.

Na zijn afstuderen vertrok Max, met drie anderen, via het bekende steunpunt in Toulouse, richting Spanje, klom de Pyreneeën over, en via Madrid kwam hij terecht in het grote konvooi, waarin meer dan honderd in Spanje “opgespaarde” Engelandvaarders de overtocht maakten naar Engeland. Daarna werd Max soldaat in de Prinses Irene Brigade.

Al snel werd hij er uit gehaald en kreeg als Econoom het uniform aan van het Militair Gezag. Op de hielen van de Brigade, via Normandië en Brussel, belandde Max op het Departement van Economische Zaken in Den Haag.

Na de voorbereiding in Londen, kon hij in Den Haag zijn bijdrage leveren aan het economisch herstel van Nederland. Toegevoegd aan de Commissie-Generaal die in het toenmalige Batavia besprekingen voerde over de onafhankelijkheid van Nederlands-Indië stond hij, zoals hij in zijn latere boek beschreef: “Aan de wieg van een Natie”.

Daarna doceerde hij Europese Studies in Amsterdam, en Cultuurbeleid aan de Universiteit van Antwerpen. Hij promoveerde op het

---

onderwerp “BENELUX”. Hij was jarenlang economisch adviseur bij de top van Unilever.

Bij de crematie van deze bescheiden, erudiete wetenschapper was de aula gevuld met familieleden en meer dan driehonderd collega's, leerlingen en vele vrienden.

Max, je hebt je rust verdiend na een vol en welbesteed leven.

Jan Buysen

IN MEMORIAM

Tijdens het drukken van de Schakel bereikte ons het droevige bericht van het overlijden van onze goede vriend en mede-Engelandvaarder Sam Timmers Verhoeven. Herstellende van een zware operatie is hij overleden. Onze deelneming aan zijn vrouw en zijn kinderen. Ik zal hem en zijn bijdragen aan de Schakel heel erg missen.

Eveneens tijdens het in druk zetten van de Schakel bereikte ons het bericht van het overlijden van Annie Huisman-van Bergen op 10 juli j.l. Zij is in haar slaap overleden, ze was voor de redactie van ons blad een grote steun, altijd geestig, strijdlustig en wetenschappelijk actief tot op het laatst. Zij genoot grote bekendheid onder historici door haar publicaties over Engelandvaarders in het bijzonder die uit het Delftse studenten verzet.

Henk Brinkman

Annie Huisman-van Bergen
15 september 1924 - 10 juli 2003

Hoewel mevrouw Huisman geen Engelandvaarster was, heeft zij door haar werk als historica een bijdrage geleverd tot de documentatie van de geschiedenis van de Engelandvaarders waarvan de betekenis moeilijk overschat kan worden. Sinds de tachtiger jaren van de vorige eeuw heeft zij zich, met behulp van gegevens van de heer Jan Bruin, vooral verdiept in de geschiedenis van die kanovaarders die geprobeerd hebben met opvouwbare kano's de Noordzee over te steken. Als eerste heeft zij hiervan een volledig overzicht weten te geven: 31 ploegen van twee man waagden de poging, slechts 4 bereikten de overkant.

Aanleiding tot mevrouw Huismans studie was haar kennismaking, in de zomer van 1941, met de Delftse student Jan van Blerkom op diens onderduikadres. Van Blerkom had samen met zijn vriend Ch. Hugenholtz een in een verzetsgroep geïnfiltreerde verrader, door wiens toedoen veel slachtoffers waren gevallen, geliquideerd; toen dit aan het licht gekomen was werden beiden verdacht en door de politie gezocht. Onder druk van de vervolging besloten de beide vrienden te vluchten. Hugenholtz ging over land, bereikte Spanje, ging aan boord van een schip van emigranten naar Zuid-Amerika, probeerde nabij Gibraltar zwemmend de kust te bereiken maar verdronk. Jan van Blerkom, zeer ervaren Laga-roeier, koos voor de oversteek per kano, samen met zijn vriend D. van Swaay, maar vertrok noodgedwongen onder zeer ongunstige weersomstandigheden, nl. 14 november 1941. Beide mannen zijn nooit aangekomen; op 24 mei 1942 spoelde van Swaay aan bij Noordwijk, volgens het politierapport 'met een strop om de hals en verwondingen aan het been'. Van Jan van Blerkom is nooit een spoor meer gevonden.

Annie van Bergen ging psychologie studeren, promoveerde daarin cum laude en trouwde op latere leeftijd met de arabist Mr A.J.W. Huisman, die in 1983 overleed. De grote genegenheid die zij, tijdens de korte tijd dat zij elkaar ontmoetten, voor Jan van Blerkom had opgevat heeft haar ertoe gebracht zijn geschiedenis uiterst gedetailleerd uit te

---

zoeken. Het resultaat daarvan is haar boek "De Vervolgden, Jacht op twee Delftse studenten in 1941" (Uitgeverij Boom, Amsterdam 1999). In weerwil van de zakelijke en systematische weergave van de feiten is het een boeiend en meeslepend relaas geworden. Ondanks haar slechte gezondheid - zij was al jarenlang een zware reumapatiënte - werkte mevrouw Huisman nu met grote inzet aan een historisch overzicht van de Laga-leden die bij het verzet als illegale strijders of Engelandvaarders betrokken zijn geweest. De dood heeft daaraan toch een onverwacht einde gemaakt.

Hoewel Annie Huisman geen historica was heeft haar werk bij beroepshistorici grote lof ge oogst voor haar zeer uitvoerige studie als bijdrage tot de geschiedenis van de Engelandvaarders.

H.B. Peteri

**DODENHERDENKING OP HET BRITSE EREVELD VAN DE
BEGRAAFPLAATS TE EVERE IN BELGIË**

De herdenking begint om 12.00 met een toespraak van de Ambassadeur, gevolgd door een voordracht door enkele leerlingen van de Prinses Julianaschool. Daarna legde de Ambassadeur de eerste krans bij het monument, waarna 1 minuut stilte in acht werd genomen, direct gevolgd door het blazen van de Last Post. Hierna werd een cortege gevormd en een rondgang langs de 9 graven van Nederlanders. Bij elk graf werd gestopt, vervolgens werden de bloemen gelegd door de hiertoe aangewezen persoon. Als eerste legde Engelandvaarder J. Buyser op graf 1. Nadien legden de Voorzitter van de Oudstrijders bloemen gevolgd door Brigade-generaal van Vels, Commodore Vandeweyer en de Consul-Generaal D.W. Schiff. Nadat de bloemen bij het laatste graf waren gelegd was de plechtigheid beëindigd.

R.P. van Exter

KRANSLEGGING OP DE BEGRAAFPLAATS MILL HILL TE LONDEN

Evenals voorafgaande jaren werden op 4 mei kransen gelegd op bovengenoemde begraafplaats door de Nederlandse ambassadeur en namens ons Genootschap door Engelandvaarder F.J. Jacobs.

TIEN MAAL ROOD WIT EN BLAUW

Augustus 1943 werd door Radio Oranje na het nieuws het volgende bericht uitgezonden. Hier volgt een speciale mededeling "Tien keer rood wit en blauw". Voor de insiders in Nederland betekende het dat dankzij Tonny Schrader wederom een bootje met succes de overtocht naar Engeland had gemaakt.

Op 25 juli 1943 werd de vlet waarmee wij naar Engeland zouden gaan vanaf de werf van de gebroeders Meyer naar het sluisje in Leidschendam gevaren en in het ruim van de 40 ton Westlander "De Nooit Volmaakt" van Kees Koole getakeld. De volgende dag kwamen Doffie le Comte en Wim Koole - de zoon van de schipper en matroos op "De Nooit Volmaakt" - aan boord en vertrokken zij via de Vliet richting Rotterdam. Voordat het schip in de sluis bij Rotterdam door Duitse militairen werd doorzocht verstopte Doffie le Comte zich in de vlet die door een groot aantal aardappelzakken was overdekt. De Duitsers hadden geen argwaan bij het zien van de berg aardappelzakken daar de vervoerspapiere aangaven dat het schip een lading aardappelen van één van de

Zuid-Hollandse eilanden moest gaan ophalen. Doffie beleefde enige angstige momenten toen hij de Duitsers door het ruim hoorde lopen en zij tegen de hoop aardappelzakken aantraptten. De acht andere Engelandvaarders kwamen bijeen bij Tonny Schrader thuis in Den Haag. Met een vrachtwagen van het Rijksbureau Voedselvoorziening werden wij via Rotterdam naar een afgesproken stille plaats langs het Spui tussen Voorne-Putten en de Hoekschewaard gebracht waar wij aan boord gingen van "De Nooit Volmaakt". Aan boord verdwenen wij onmiddellijk in het ruim van het schip. Eenmaal aan boord voer Kees Koole het Spui af richting het Haringvliet tot wij om 12 uur 's nachts het anker naar beneden hoorden ratelen. De vlet werd overboord getakeld en na een kort afscheid van de schipper stapten wij in de vlet en voeren langzaam het Haringvliet af richting de Noordzee. Wij veronderstelden dat - als de vlucht poging met succes zou worden bekroond - wij de overtocht binnen twee dagen moesten kunnen volbrengen. Dat viel echter behoorlijk tegen daar wij uiteindelijk pas dagen later op 30 juli voor de kust van Engeland zouden worden opgepikt door de Engelse destroyer HMS Garth.

De vlet was een houten bootje van ca. 6 meter met een kleine kajuit, de zijkanten waren verhoogd (opgeboeid) om de zeewaardigheid te vergroten. De ingebouwde motor was een Engelse automotor. Als verdere uitrusting hadden wij - voor het geval dat de motor het zou begeven - een buitenboordmotor meegenomen. Verder een mast met zeil, een drijfanker, roeispanten en vier peddels. De peddels waren uit één stuk hout gemaakt, omdat wij bevreesd waren dat peddels opgebouwd uit drie aan elkaar gelijmde delen het op zee zouden begeven. Een slagaard - een lange stok waaraan een klos aangeschroefd zit - om

---

het stalen onderzeebotennet, dat in het Haringvliet aan boeien hing, als dat nodig bleek te zijn omlaag te kunnen duwen. Het net hebben wij (als het er werkelijk lag) over gevaren zonder het te zien.

Van het vertrekpunt van het Haringvliet naar de Noordzee zijn ongeveer 11 zeemijlen (20 km) en vanaf de kust naar Engeland ongeveer 83 zeemijlen (150 km). De rubberslang die onder water hing en om de uitlaat was bevestigd werkte goed en zorgde ervoor dat het geluid dat wij voortbrachten minimaal was. Het was nieuwe maan, springtij (uitgaand tij), stroom mee en wat tevens belangrijk was een matig oostenwindje. De barometerstand was gunstig. Er hing een laag hangende mist en als je op de bank stond kon je net over de mist heen kijken. In het kajuitje was een kompas gemonteerd waarop de koers in de gaten werd gehouden. Doffie le Comte aan het roer. Een niet gering probleem was de omgeving van Hellevoetsluis, de thuishaven van de MTB's van de Duitse Kriegsmarine.

De bemanning van ons bootje bestond uit:

A.(Doffie) le Comte, C.J.K. van Dam, D. van Dam, Henk Elfrink, Huib Herklots, E.A. (Eddy) Jonker, Wim Koole, Daan Otten, de Nederlandse Squadron Leader in de Royal Air Force, Jan Benard (Bob) Haye en Alfred Hagen een Britse piloot.

Bob Haye, uit Indië afkomstig, had in 1940 dienst genomen bij de RAF en als kapitein-vlieger op Lancaster bommenwerpers overleefde hij vele missies boven vijandelijk gebied. In de nacht van 13 mei 1943 op weg naar Pilsen (Skoda fabrieken) werd hij door luchtafweergeschut in de buurt van Almelo neergehaald. Uiteindelijk kwam hij via de Finse consul in aanraking met Tonny Schrader die voor onderdak zorgde, waarna hij met ons kon terugkeren naar zijn thuisbasis.

Om circa 2 uur zagen wij, op ongeveer 40 meter van ons vandaan, een Duitse patrouille - of wachtschip dat voor anker lag. De motor werd onmiddellijk op langzaam gezet en wij konden voorzichtig over de mist heen kijkend een Duits militair zowel zien als horen lopen over het dek van de Duitse marineboot. Met de sterke stroom voeren wij er toch nog vrij snel voorbij. Aan stuurboord konden wij bij Hellevoetsluis

enige lichten zien en lichtbundels van zoeklichten die over de laag hangende mist heen en weer bewogen. Doffie veranderde de koers naar 200° om dichterbij de kust van Goeree-Overflakkee te varen en andere ontmoetingen met Duitse marineschepen te voorkomen. Met de slagaard werd regelmatig gepeild hoe diep het water was om te voorkomen dat wij op een zandbank zouden vastlopen. Gezien het uitgaande tij was het verval heel snel en moesten wij als wij onverhoopt vast zouden komen te zitten zo snel mogelijk los zien te komen anders kom je hopeloos vast te zitten. Een tijdje later gebeurde dat echter toch en liepen wij op een zandbank. Er werd met man en macht met hulp van de slagaard gewerkt om zo snel mogelijk los te komen. Juist op het moment dat sommige van de bemanningsleden over boord wilden gaan om op die manier de boot los te krijgen schoven wij over de zandbank heen. Doffie veranderde de koers naar 280° om zo snel mogelijk uit de kust te komen. Wij voeren op volle kracht en liepen een mijl of 8 à 9 of misschien wel 10. Achteruitkijkend zagen wij nog een vaag zoeklicht bij Goeree. Zelf trokken wij een lichtspoor van plankton. Kort daarna hoorden wij ineens het geluid van snel draaiende motoren hetgeen betekende dat het geen vissersschepen waren maar zeer waarschijnlijk het gebrom van motoren van Duitse Motor Torpedoboten. Of ze stillagen of het Haringvliet kwamen opvaren konden wij niet onderkennen. Het waren waarschijnlijk drie MTB boten aan het geluid te oordelen. Er flitste nog een zoeklicht over de mist heen en er werd met een mitrailleur geschoten. Of één van die MTB's toch iets vreemds had opgemerkt en daarom zo reageerde zullen wij wel nooit te weten komen.

Toen het licht werd zagen wij alleen nog water om ons heen en was de Nederlandse kust achter de horizon verdwenen. Wij waren hoopvol gestemd omdat wij met de snelheid waarmee wij richting Engeland voeren in een redelijke tijd de overkant zouden moeten kunnen bereiken. Alles verliep naar wens, alleen moest de lenspomp, die aangesloten was op de motor regelmatig worden aangezet omdat de boot niet waterdicht bleek te zijn. Ongeveer om 9 of 10 uur in de morgen ineens een akelige stilte, de motor was afgeslagen. Na inspectie door Henk Elfrink kwam hij tot de conclusie dat de bobine was

---

doorgebrand. De buitenboordmotor werd gemonteerd en die zou ons wel rustig pruttelend verder naar Engeland brengen. Na het bevestigen van de buitenboordmotor trokken wij met het bekende houtje touwtje de motor aan. Maar na luttele ogenblikken gaf die ook de geest. Het bleek, iets dat waarschijnlijk zelden voorkomt, dat het spietje tussen de as en schroef het had begeven. De onherstelbare buitenboordmotor werd subiet over boord gegooid zodat wij die extra kilo's tenminste niet hoefden mee te zeulen. Ons restte op dat moment als enig overgebleven voortgangmechanisme, vier peddels, een paar roeispanten en natuurlijk het zeil. Maar met heel weinig wind en een behoorlijk log bootje dat geen echt zeilbootje was is dat ook geen erg interessante optie. De roeispanten waren eveneens geen ideale oplossing gezien de hoge zijkanten van de boot en de motor die in het midden van de boot veel plaats in beslag nam. Dus peddelen. Op zich was dat ook niet zo eenvoudig door de eerder genoemde verhoogde zijkanten van het bootje. Daar wij sinds ongeveer vier uur in de morgen tot ongeveer halftien met volle kracht hadden gevaren waren wij al een heel eind onderweg.

Toen het donker werd zagen wij hoog in de lucht vage lichtbundels aan de horizon. Wij veronderstelden dat het zoeklichten waren in de buurt van de Thames. Het begon steeds harder uit het zuid-westen te waaien en de zee werd buitengewoon onrustig. De golven steeds hoger en het peddelen een probleem. Op een gegeven moment ging het zo hard waaien dat wij bescherming moesten zoeken achter ons drijfanker. Tijdens het vastmaken van het drijfanker aan de boeg raakten de lijnen waaraan het drijfanker was bevestigd hopeloos door elkaar en moest de beste zwemmer van onze groep Daan Otten - een enthousiast waterpoloër - het water in om de zaak te klaren. Touw om zijn middel en Huib Herklots hield hem stevig bij een arm vast. Reeds spoedig bleek dat het drijfanker onvoldoende trekkracht verschaftte om ons met de kop op de golven te houden. Doffie le Comte - onze stuurman en bemanningslid met de meeste zeilervaring besloot het zeil aan het drijfanker vast te maken om op die manier meer remmende kracht te verkrijgen. En inderdaad lukte dat aardig. Korte tijd later zaten wij midden in een behoorlijke zuid-wester storm. Door opspattend water

---

en rollers van achteren kregen we nogal wat water binnen boord en moest er met de enige emmer die wij aan boord hadden continue worden gehoosd. De lenspomp werkte niet meer omdat die op de motor was aangesloten en zoals eerder omschreven zweeg die in alle talen. Dus ook geen lenspomp. De helft van de bemanning werd zeeziek, lagen voor pampus in de boot en offerden stevig aan Neptunus. De andere helft kon niet veel meer doen dan elkaar voortdurend afwisselen en zo energiek mogelijk water scheppen met die ene emmer. Dat was trouwens in dat schuddende bootje niet eens zo makkelijk en een bijzonder vochtige aangelegenheid. In je verbeelding zijn de golven die op je afkomen stormen huizen hoog maar eveneens een fascinerende gewaarwording. In weerwil van ons drijfanker dreven wij toch met een behoorlijke vaart retour richting Nederland. Hetgeen geen bijster opwekkende gedachte was. Gelukkig duurde de storm niet al te lang en nam de wind tegen de morgen snel af. De golven bleven nog een tijdje doorzetten tot de zee zo vlak als een spiegel werd.

De 28ste juli windstil en bloedheet. Al spoedig was het meegenomen brood en water op gezien wij - te optimistisch - hadden gedacht dat een voorraadje voor twee dagen wel voldoende zou zijn. Die dag gebeurde er niet veel. Een aantal hoog overvliegende vliegtuigen totdat wij in de middag in de verte iets ontdekten dat op een vlot leek. Onze Engelse piloten dachten aan een overlevingsvlot van een neergestort vliegtuig, sommigen dachten zelfs dat er iemand instond die naar ons wuifde. Toen wij dichterbij kwamen bleek het echter een grote opgezwollen dooie potvis met een zwarte rugvin te zijn. Alhoewel wij er stevig op los peddelden schatten wij onze snelheid op hoogstens 2 zeemijlen per uur.

29 Juli nog steeds windstil en bloedheet. Het gebrek aan drinkwater bij de zomerse hitte was geen plezierige gewaarwording. Na enige uren peddelen besloten wij om afkoeling te zoeken en zijn de meeste van ons het water in gedoken. Op zich was dat een bijzonder vreemde ervaring om daar ergens midden in de Noordzee rond te zwemmen. Later in de middag stak er een oosten wind op. Wij monteerden de mast, hesen het zeil en gezien de wind in sterkte toenam maakten wij

---

weer snelheid. Vroeg in de morgen van de 30ste juli toen het een beetje begon te schemeren doemde er aan bakboord een donker gevaarte op. Het bleek een enorme grote in zee verankerde boei te zijn. Wij konden er echter niet bijkomen gezien de sterke stroming die ons er vandaan wegdroef.

Toen het licht werd zagen wij in de verte de glooiende Engelse kust met daarvoor een groot konvooi vrachtschepen geëscorteerd door een aantal marinevaartuigen in zuidelijke richting varende. Om, waarschijnlijk volledig overbodig, hun aandacht te trekken staken wij allerlei dingen in brand en zwaaiden met de Nederlandse vlag. Twee destroyers bleven liggen terwijl het konvooi doorvoer. Daar zij stil bleven liggen en geen enkele aanstalten maakten om op ons af te komen, moesten wij de peddels weer ter hand nemen en hebben nog ongeveer een uur moeten peddelen voordat één van de destroyers begon te bewegen en met een behoorlijke snelheid op ons afkwam. Enige tijd later lag het marineschip zo dicht naast ons dat een matroos langs een uitgeworpen touwladder naar beneden kwam en in ons bootje stapte. Hij nam de Nederlandse vlag onder z'n arm, zei: "Welcome in England boys follow me" en vertrok weer naar boven. Wij klommen eveneens naar boven waar de commandant en een aantal officieren ons opwachtte. Het marineschip bleek de HMS "Garth" te zijn een destroyer van de Hunt klasse. Door één van de officieren werden wij naar een wasgelegenheid gebracht waar wij ons enigszins konden fatsoeneren. Alhoewel wij de commandant hadden verzocht ons bootje aan boord te hijsen is dat helaas niet gebeurd. Op verzoek van de commandant hebben wij onze namen op het witte gedeelte van de Nederlandse vlag geschreven waarna de vlag als trofee in de officiersmess werd opgehangen. Daarna de Medway opgevaren waar de Garth voor anker ging. Voordat wij naar de wal werden gebracht deelde de commandant ons mede dat hij volgens de bestaande (rules and regulations) voorschriften ons moest laten begeleiden door gewapende mariniers. Hij voegde er met de bekende Engelse humor aan toe dat de stenguns echter niet geladen waren. Verder deelde hij ons op onze vraag, "waarom hij niet eerder op zee naar ons toegekomen was" nog mede dat hij er niet zo veel voor voelde het mijnenveld in te varen

waar wij ons ophielden. Per vrachtwagen werden wij vervoerd naar The Royal Patriotic School buiten London, waar wij enige dagen door de Engelsen werden ondervraagd. Daarna kwamen de Nederlanders aan de beurt en werden wij in een gebouw aan Eaton Square ondervraagd door Pinto. Nadien ging ieder van ons zijns weegs.

A. Le Comte
E.A. Jonker
D.L. Otten

Mei 2003

DAG VAN HET VERZET 2003

ZATERDAG 30 AUGUSTUS 2003

OOK DIT JAAR WEER IN HET RESTAURANT
VAN DE GENERAAL SPOORKAZERNE TE ERMELO
LEUVENUMSEWEG 88

De bijeenkomst heeft een Zeeuws karakter

PROGRAMMA

Opening: door de voorzitter van de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945, de heer R.W. Hemmes.

Uitgenodigd zijn: * het koor Ôns Boeregoed o.l.v. J.J. Koeman.
* Cees Hettinga, piano

Inclusief: Koffie met gebak
Apéritief
Rijstmaaltijd met 1 consumptie
Speciaal herinneringsgeschenk

Veel informatiestands
Veel gelegenheid voor begroeting en ontmoeting

Aanvang: 11.00 uur precies

Aanmelding: Zo spoedig mogelijk door overmaking van € 11,50 p.p. op postgiro 5166870 of bank 914130307 t.n.v. "Comité Dag van het Verzet" te Doorn. Toegangskaarten met routebeschrijving worden half augustus toegezonden.

Attentie: Ook dit jaar zullen de parkeerterreinen van een letter worden voorzien, zodat u gemakkelijk kunt onthouden waar u uw auto hebt geparkeerd. Tevens zal er gezorgd worden voor meer parkeerplaatsen voor minder-validen.
Vanaf 10.00 uur zal tussen station ERMELO en de kazerne een bus pendelen.

ADRESSENBESTAND

ADRESSENBESTAND
Stichting Genootschap Engelandvaarders

Aanvullingen en wijzigingen no. 15 op de adressenlijst van 1 april 1999.

Overleden:

Bonda, B.
Dwinger, M.
Hagen, J.
Nie, W.R. de
Peters, P.
Putten, A. van der
Ramondt, D.J.K.M.
Reisinger, J.A.
Timmers Verhoeven, S.G.
Wertheim, H.A.M.
Zembsch Schreve, G.

Zuidlaren
Amsterdam
Diemen
Breda
Laren
Leidschendam
Amerika
Engeland
Vlissingen
Canada
België

Adreswijzigingen en correcties gaarne aan:

H.J.M. Brinkman
Jacob Mulderweg 26
2597 BS Den Haag
Tel./Fax (070) 354 31 73
E-mail: hjm.brinkman@wanadoo.nl